

Ekoloji ve Çevresel Sürdürülebilirlik Politikası

Yürürlük Tarihi: Bu belge 04.05.2025 tarihli 2025/3 sayılı Yönetim Kurulu kararıyla yürürlüğe girmiştir.

1. Amaç ve Kapsam

2. İlkeler

3. Yönetişim ve Roller

4. Operasyon Standartları

- 4.1 Enerji ve İklim
- 4.2 Su
- 4.3 Atık ve Döngüsellik
- 4.4 Sürdürülebilir Tedarik
- 4.5 Ulaşım ve Seyahat
- 4.6 Etkinlikler ve Programlar
- 4.7 Dijital Ayak İzi
- 4.8 Kimyasallar ve Tehlikeli Maddeler

5. Mevzuata Uyum ve Risk Yönetimi

6. Eğitim ve Farkındalık

7. Paydaş ve İletişim

8. İzleme, KPI'lar ve Raporlama

9. Gözden Geçirme ve Sürekli İyileştirme

10. Ekler

- ESP-Ek-1 Sözleşmeler için Çevresel Uyum Maddesi
- ESP-Ek-2 Sürdürülebilir Etkinlik Kontrol Listesi
- ESP-Ek-3 Çeyreklik Yeşil Ofis Denetim Formu
- ESP-Ek-4 Yıllık Karbon Envanteri Şablonu
- ESP-Ek-5 Kişisel Yeşil Rehber
- ESP-Kurum İçi Hızlı Uygulama Özeti (poster)

Giriş

Hayal Gücü Merkezi (HGM), kültür-sanat ve toplumsal fayda alanındaki çalışmalarını yürütürken yalnızca sosyal değil, ekolojik sorumluluk da taşır. İklim krizi, biyolojik çeşitlilik kaybı ve kaynakların tükenmesi, kurumların gündelik faaliyetlerinden stratejik kararlarına kadar her düzeyde çevresel duyarlılık göstermesini zorunlu kılmaktadır.

Bu politika belgesi, HGM'nin çevresel etkilerini en aza indirme, döngüsel ekonomiyi teşvik etme ve doğa-pozitif çözümler üretme taahhüdünü somutlaştırır. HGM, sabit bir mekâna sahip olmasa da tüm programlarını, geçici mekânlarını, etkinliklerini ve işbirliklerini ekolojik sürdürülebilirlik ilkeleriyle uyumlu yürütmeyi hedefler.

Bu yaklaşım, yalnızca kurum içi uygulamaları değil; gönüllülerden tedarikçilere, paydaşlardan katılımcılara kadar tüm ekosistemi kapsayan kolektif bir dönüşüm anlayışına dayanır.

1. Amaç ve Kapsam

Amaç: HGM'nin tüm faaliyetlerinde iklim, biyolojik çeşitlilik ve döngüsellik ilkelerine uyumlu, ölçülebilir, şeffaf ve sürekli iyileştirmeye dayalı bir çevresel yönetim kurulu oluşturmak.

Kapsam: HGM'nin;

- ofis/atölye/tesisleri (kiralanan geçici mekânlar ve paylaşılan alanlar),
- programlar, etkinlikler, saha faaliyetleri,
- tedarik ve sözleşmeleri,
- dijital operasyonları ve iletişimi,
- gönüllü/çalışan/iş ortağı davranışları

üzerinden oluşan tüm çevresel etkiler.

Not: HGM'nin şu an sabit bir ofisi bulunmamakla birlikte, bu politika gelecekte edinilecek veya geçici olarak kullanılan mekânları da kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.

2. İlkeler

- **Önleme ve Azaltım:** Kirlilik kaynağında önlenir; enerji, su, malzeme tüketimi minimize edilir.
- **Döngüsellik:** Yeniden kullanım, onarım, yeniden üretim ve geri dönüşüm hiyerarşisi esastır.
- **İklim Adaleti:** Kararlarımızda kırılgan toplulukların etkilenebilirliğini gözetiriz.
- **Doğa-pozitif Yaklaşım:** Faaliyetlerimiz biyolojik çeşitliliğe net zarar vermeyecek şekilde planlanır; mümkünse olumlu katkı hedeflenir.
- **Uygunluk ve Şeffaflık:** Mevzuata uyum + yıllık çevresel özet raporu.
- **Katılım ve Kapasite:** Çalışan, gönüllü ve paydaşlar düzenli eğitimlerle güçlendirilir.

3. Yönetişim ve Roller

Sürdürülebilirlik Odak Kişisi (SOK):

- Politikanın uygulanması, yıllık hedeflerin (KPI) takibi, raporlama.
- "Yeşil Ekip"i toplar; üç ayda bir ilerleme toplantısı yapar.

Yeşil Ekip (min. 1 YK temsilcisi, 1 program, 1 operasyon, 1 gönüllü):

- Yol haritası, iç iletişim, kontrol listeleri, denetim turları.

Yönetim Kurulu:

- Kaynak tahsisi, yıllık hedef onayı, tedarik/seyahat kurallarına uyum gözetimi.

Tüm HGM Mensupları:

- Davranış Kuralları ve prosedürlere uyum, atık ayrıştırma, tasarruf uygulamaları.

4. Operasyon Standartları

4.1 Enerji ve İklim

- Elektrik: HGM'nin mekânlı faaliyetleri başladığında en az %30 yenilenebilir; 3–5 yıl içinde kademeli olarak %100'e ulaşılır.
- Cihazlar: Yeni alımlarda A+++ eşdeğeri verimlilik, otomatik uyku/kapama.
- Isıtma/Soğutma: Termostat hedefleri (kış 20–21°C, yaz 24–25°C), periyodik bakım.
- Karbon: Yıllık kapsamda kayıt altına alınabilen faaliyetler için yıllık emisyon tahmini yapılır. Mekân bulunmadığı dönemlerde yalnızca seyahat, etkinlik ve kargo kaynaklı veriler kaydedilir.

4.1 Su

- **Etkinlik mekânı seçilirken kriterler:** Perlatör/az akışlı donanım, sızıntı kontrolü; şişelenmiş su alımı yok (damacana cam/filtreli).
- Etkinliklerde tek kullanımlık pet şişe yasak.

4.3 Atık ve Döngüsellik

Sabit ofis bulunmadığı sürece, atık ayrıştırma sistemi öncelikle etkinlik ve proje mekânlarında uygulanır. Ayrıca evden çalışan gönüllü ve çalışanlar için temel pratikleri içeren kısa bir **"kişisel yeşil rehber"** hazırlanır.

Etkinlik, proje ve ileride kullanılacak mekânlar seçilirken kriterler:

- **Hiyerarşi:** Önleme > Yeniden kullanım > Geri dönüşüm > Bertaraf.
- **Ayrıştırma:** Kağıt, plastik, cam, metal, organik, elektronik için istasyonlar; net etiketleme.
- **Elektronik:** E-atık lisanslı toplama; veri silme protokolü.
- **Sıfır Tek Kullanım:** Plastik bardak/çatal/karıştırıcı yasak; yıkanabilir alternatifler.

4.4 Sürdürülebilir Tedarik

- **Zorunlu Çevre Maddesi** tüm sözleşmelere eklenir (bkz. Ek-1).
- **Öncelik:** Yerel, düşük karbonlu lojistik; geri dönüştürülmüş/içerik sertifikalı kâğıt (%100 geri dönüştürülmüş veya FSC); temizlikte ekosertifikalı ürünler.
- **Hassas Ürünler:** Tekstil, promosyon: dayanıklı, tamir edilebilir, kimyasal içeriği şeffaf.

4.5 Ulaşım ve Seyahat

- **Öncelik sırası:** Çevrimiçi > Demiryolu/otobüs > Toplu taşıma > Paylaşımlı araç > Taksi > Uçuş.
- **Altyapının uygun olmadığı hallerde** uçuş gerekçelendirme zorunlu; <700 km uçuşa sınırlama (istisna: makul gerekçe).
- Şehir içi: toplu taşıma/bisiklet teşviki; araç kiralama ise düşük emisyonlu.

4.6 Etkinlikler ve Programlar

- **Mekân:** Toplu taşımaya erişilebilir, engelsiz, enerji verimli.
- **İkram:** Bitki ağırlıklı menü, yerel/ mevsimlik; tek kullanımlık servis yok.
- **Malzeme:** Yeniden kullanılabilir setler; yönlendirme tabelaları tekrar kullanıma uygun.
- **Doğa Koruma:** Açık alan etkinliklerinde flora-fauna hassasiyeti, atık geri toplama ve "iz bırakmama" ilkesi.

4.7 Dijital Ayak İzi

- Görsel/video boyutu optimizasyonu, düşük veri tüketimli yayın; gereksiz e-posta ekleri/CC sınırlandırma; bulut saklama temizlik takvimi (3 ayda bir).

4.8 Kimyasallar ve Tehlikeli Maddeler

- Uçucu organik bileşik (UOB) ve klor bazlı temizlik ürünleri yasak; MSDS bulundurma; güvenli depolama/etiketleme.

5. Mevzuata Uyum ve Risk Yönetimi

- Ulusal çevre mevzuatı + belediye atık yönetimi esasları.
- **Olay Bildirimi:** Sızıntı, yanlış bertaraf, doğaya zarar şüphesi → **derhal** SOK'a ve ilgili makamlara bildirim; olay kayıt formu; kök neden analizi ve düzeltici faaliyet.

6. Eğitim ve Farkındalık

- **Oryantasyon:** Tüm yeni mensuplar için çevre modülü (zorunlu).
- **Yıllık tazeleme:** En az 1 eğitim + "yeşil ofis" iç denetim yürüyüşü.
- **Program ekiplerine özel:** Sürdürülebilir etkinlik/ihale pratiği mini atölye.

7. Paydaş ve İletişim

- Tedarikçi brifingi ve imzalı "Çevresel Uyum Taahhüdü".
- Gönüllüler için kısa rehber: "HGM ile Yeşil Etkinlik".
- Yıllık özet raporun kamuya açık özeti (anonimleştirilmiş).

8. İzleme, KPI'lar ve Raporlama

Mekân ve altyapı bulunmadığı dönemlerde enerji ve su tüketimi göstergeleri ölçülemeyecek olup, yalnızca uygulanabilir göstergeler (atık, eğitim, seyahat, tedarik) raporlanacaktır.

Dönemlik ritim ve süreler:

- **Aylık:** Sayaç okuma (enerji/su), atık ağırlıkları, aksiyon kayıtları.
- **3 Ay:** Yeşil Ekip toplantısı; ilerleme notu.
- **Yıllık:** Çevresel Özet Raporu (Q1 sonuna dek).

Önerilen KPI seti:

Mekan sahipliği geçerli olduğu durumda;

- **Elektrik tüketimi / m²:** yıllık **%10** azaltım
- **Yenilenebilir elektrik payı:** en az **%50**, 2027'ye kadar **%100**
- **Su tüketimi / kişi:** yıllık **%5** azaltım
- **Ofis atığının geri kazanım oranı:** başlangıç **%60**, 2026'ya kadar **%75**
- **Tek kullanımlık ürün alımı:** **0 hedefi** (tam yasak)
- **Uçuş kişi-km:** yıllık **%20** azaltım, <700 km için uçuş yasağı (istisna gerekçeli)
- **Sürdürülebilir tedarik kapsama oranı:** 2026'ya kadar tüm sözleşmelerin **%100'ünde** çevresel madde
- **Eğitim kapsama oranı:** tüm mensuplarda **%100**, yıllık tazeleme
- **Olay raporu düzeltici faaliyet süresi:** en geç **10 iş günü**

9. Gözden Geçirme ve Sürekli İyileştirme

HGM, ekoloji politikasını aşamalı hedeflerle uygular. Yol haritası, her yıl ölçülebilir kazanımlar ortaya koyacak şekilde kademelendirilmiştir.

- KPI performansı ve paydaş geri bildirimleriyle yıllık revizyon.
- Yeni riskler/doğa-pozitif fırsatlar için ek hedefler.
- Kaynak ve bütçe planı: Yeşil satın alma fark maliyetleri için çekmece bütçe.

2026

Mekân edinilmesi veya geçici kullanım alanları oluştuğunda

- **%30 yenilenebilir enerji sertifikalı kullanım (I-REC).**
- Ofislerde ve etkinliklerde **atık ayrıştırma sistemlerinin** kurulması.
- Çalışan ve gönüllüler için **ilk ekoloji eğitimi** ve **atık azaltım atölyeleri**.

2027

Mekân edinilmesi veya geçici kullanım alanları oluştuğunda;

- Enerjide **%100 yenilenebilir kaynaklara geçiş** (doğrudan tedarik veya sertifika ile).
- Tüm tedarik zincirinde **"Yeşil Madde"** maddesi uygulanır; ekolojik uyum taahhüdü olmayan tedarikçilerle işbirliği sonlandırılır.
- Dijital altyapı ile **su ve enerji tüketim izleme sistemi** kurulur.

Tüm etkinliklerde **tek kullanımlık malzeme yasaklanır**.

2028

Mekân edinilmesi veya geçici kullanım alanları oluştuğunda;

- Kurumun **karbon ayak izi raporu** hazırlanır ve kamuya açıklanır.
- En az **%20 karbon kompanzasyonu** (ağaçlandırma, yeşil projeler, sertifikalı offset mekanizmaları ile).
- Paydaşlarla birlikte **yıllık ekoloji zirvesi** düzenlenerek politika çıktıları paylaşılır.
- Ekoloji politikası revize edilerek ikinci 3 yıllık yol haritası hazırlanır.

Ekler

ESP-Ek-1 Sözleşmeler için Çevresel Uyum Maddesi

Çevresel Uyum ve Sürdürülebilirlik Maddesi

İşbu sözleşme ile taraflar, yürürlükteki çevre mevzuatına, ulusal/uluslararası standartlara ve Hayal Gücü Merkezi'nin Ekoloji ve Çevresel Sürdürülebilirlik Politikası'na tam uyum göstermeyi taahhüt eder.

Taraflar;

- Tek kullanımlık plastik, gereksiz ambalaj, yüksek emisyonlu lojistik ve doğaya zararlı kimyasallardan kaçınmayı,
- Çevre dostu ve sürdürülebilir alternatifler sunmayı,
- Yerel, düşük karbonlu, yeniden kullanılabilir veya geri dönüştürülmüş içerik tercih etmeyi,
- Enerji, su ve doğal kaynakların verimli kullanımını gözetmeyi

kabul eder.

Taraflardan herhangi birinin bu taahhütlere aykırı davranışı, ihmal ya da istismar şüphesi dahi, Hayal Gücü Merkezi tarafından sözleşmenin derhâl ve tek taraflı feshi için haklı sebep oluşturur.

HGM, ihlalde bulunan kişi veya kurumu "kara liste"ye alabilir ve gelecekteki tüm işbirliklerinden dışlayabilir.

Bu madde, sözleşmenin diğer maddelerinden bağımsız olarak geçerli ve bağlayıcıdır.

ESP-Ek-2

Sürdürülebilir Etkinlik Kontrol Listesi

- Mekân erişilebilir ve toplu taşımaya yakın
- Tek kullanımlık yok; su istasyonu + bardak
- Bitki ağırlıklı menü; artan gıda bağış planı
- Atık ayrıştırma istasyonları/işaretleme
- Materyal yeniden kullanım planı
- Doğa alanında: flora-fauna koruma talimatı
- Etkinlik sonrası çevresel rapor notu

ESP-Ek-3

Çeyreklik Yeşil Ofis Denetim Formu

HGM'nin sabit mekânı bulunmadığı dönemlerde "faaliyet alanları için çevre kontrol listesi" olarak uygulanır.

- Aydınlatma/cihaz kapanış disiplini
- Atık istasyonlarının doluluk/doğruluk oranı
- Temizlik kimyasalları listesi (eko-sertifika)
- Su armatürleri/kaçak kontrol
- Bilgilendirme görselleri/güncellik

ESP-Ek-4

Yıllık Karbon Envanteri Şablonu (özet)

- Elektrik (kWh) → emisyon
- Isıtma/soğutma (varsa)
- Seyahat: tren/otobüs/uçuş (kişi-km)
- Kargo ve tedarik (varsa veri)
- Ofset (varsa) ve gerekçesi

ESP-Ek-5

• Kişisel Yeşil Rehber (Gönüllü ve Çalışanlar için Pratikler)

Amaç:

- Sabit mekânımız olmadığı dönemlerde de bireysel günlük pratiklerle çevresel etkilerimizi azaltmak. Bu rehber, evden çalışan gönüllüler, çalışanlar ve işbirlikçilerin kişisel uygulamalarını destekler.

1. Enerji Tasarrufu

- Bilgisayar, ekran ve modemleri kullanılmadığında tamamen kapat.
- Çoklu prizlerde aç/kapat düğmesi kullan.
- Evde aydınlatmada LED tercih et, doğal ışığı maksimum kullan.
- Kışın 20–21°C, yazın 24–25°C hedefle.

2. Su Kullanımı

- Musluklara perlatör tak veya düşük akış aparatları kullan.
- Diş fırçalarken/ellerini sabunlarken musluğu kapat.

3. Atık ve Döngüsellik

- Şişelenmiş pet şişe yerine filtrelili/kavanozlu su tüket.
- Evde kağıt, plastik, cam, metal ve organik atıkları ayrı topla.
- Elektronik atıkları lisanslı noktalara teslim et.
- Tek kullanımlık ürün (poşet, bardak, çatal-bıçak) yerine yeniden kullanılabilir ürünler tercih et.

4. Alışveriş ve Tüketim

- Az, kaliteli ve uzun ömürlü ürün al.
- Yerel üreticilerden ve düşük karbon lojistik tercih et.
- Geri dönüştürülmüş kâğıt ve çevre dostu temizlik ürünleri kullan.

5. Ulaşım

- Şehir içi kısa mesafelerde yürümeyi ya da bisikleti tercih et.
- Toplu taşıma kullan, taksi/araç paylaşımı yap.
- 700 km altındaki mesafelerde uçağa binmekten kaçın.

6. Dijital Ayak İzi

- Büyük dosya/ekleri sıkıştırarak gönder.
- Gereksiz e-postaları sil, gereksiz CC yapma.
- 3 ayda bir dijital temizlik: bulut ve cihaz depolama.

7. Katılım ve İletişim

- Çevresel öneri ve gözlemlerini surdurulebilirlik@hayalgucumerkezi.com adresine ilet.

ESP-Kurum İçi Hızlı Uygulama Özeti (1 sayfalık poster)

- Tek kullanımlık **yok**
- Işıklar/ekranlar **kapalı**
- Musluklar **kısık**
- Ayrıştır, **yanlış atma**
- Uçuşu **sorgula**, çevrimiçi tercih et
- Sorun/öneri: surdurulebilirlik@hayalgucumerkezi.com (yer tutucu)

HGM ile Günlük Yeşil Adımlar 🌱

1. Enerjini Korumak

- Işıkları, bilgisayar, modemi kullanılmadığında kapat.
- Termostat: kış 20–21°C, yaz 24–25°C.

2. Suyunu Korumak

- Musluğu açık bırakma.
- Pet şişe yerine filtreli/kavanozlu su kullan.

3. Atığını Ayrıştır

- Kağıt, plastik, cam, metal, organik ayrı.
- Tek kullanımlık yerine yeniden kullanılabilir ürün seç.

4. Yolunu Seç

- Yürü, bisiklete bin, toplu taşıma kullan.
- 700 km altı uçuşlardan kaçın.

5. Dijitalini Temizle

- Gereksiz dosya/e-postaları sil.
- 3 ayda bir “dijital bahar temizliği”.

Unutma: Küçük adımlar büyük dönüşümlerin başlangıcıdır ❤️